

PARSHAT VAYEITZEI 2019 – SOURCE SHEET

www.rabbidunner.com

1. BEREISHIT 28:16-17 – YAAKOV WAKES UP & IS FRIGHTENED

וַיִּיקָץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ ה' בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי. וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מֶה נֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם.

Jacob woke up from his sleep, and he said, "Indeed, God is in this place, and I did not know." And he was frightened, and he said, "How awesome is this place! This is none other than the house of God, and this is the gate of heaven."

2. 28:15 – SURELY GOD HAD JUST REASSURED YAAKOV HE WOULD PROTECT & TAKE CARE OF HIM?

וְהִנֵּה אֲנִי עֹמֵד וְשִׁמְרִיתִיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁבֵּתִיךָ אֶל הָאָדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ.

Behold, I am with you, and I will guard you wherever you go, and I will restore you to this land, for I will not forsake you until I have done what I have said to you [that I would do].

3. BEREISHIT 32:8 – YAAKOV BECOMES FRIGHTENED AGAIN

וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצָּר לוֹ וַיִּחַץ אֶת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֶת הַצֹּאן וְאֶת הַבָּקָר וְהַגְּמָלִים לִשְׁנֵי מַחֲנֹת

Jacob became very frightened and he was distressed; so he divided the people who were with him, and the flocks and the cattle and the camels, into two camps.

4. BEREISHIT RABBAH 76:1 – YAAKOV IS THE “CHOICE ONE” OF THE PATRIARCHS

וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצָּר לוֹ - ר' פנחס בשם ר' ראובן: שני בני אדם הבטיחון הקב"ה ונתייראו: הבחור שבאבות והבחור שבנביאים. הבחור שבאבות, זה יעקב, שנאמר "כי יעקב בחר לו י-ה וישראל לסקנלו". ואמר לו הקדוש ברוך הוא: "והנה אנכי עמך", ובסוף נתיירא, שנאמר: ויירא יעקב. הבחור שבנביאים, זה משה, שנאמר (שם קו): לולי משה בחירו. ואמר לו הקב"ה "כי אהיה עמך", ולבסוף נתיירא, (במדבר כא): ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו, אינו אומר אל תירא אותו, אלא למי שנתיירא.

"Jacob became very frightened and he was distressed" – R. Pinchas said in the name of R. Reuven: "There were two people who had received specific assurances from God, and yet they were still afraid. One is the choice one of the patriarchs, Jacob, to whom God had said: "I shall be with you", but in the end he was afraid of his impending encounter with Esav, as the Torah says: "Jacob became very frightened". The other person was the choice one of the prophets, Moses. God had told him "I shall be with you" (Shemot 3:12). Still, we find God telling him (Bamidbar 21): "Do not be afraid of him (Og)". God certainly would not have bothered to reassure Moshe had he not been frightened (of Og).

5. R. ELIAHU BLUMENZWEIG (YESHIVAT HESDER YERUCHAM) – IS THIS NOT A LACK OF FAITH?

בהבנה פשוטה נראה שמדובר בפגם באמונה, חוסר ביטחון בהבטחת ה'. אבל כפי שנראה בדברי ה"שפת אמת", יש פה רובד יותר עמוק: "שמעתי מפי מורי זקני ז"ל להפליא בשבח עניין זה שעל ידי שהבין יעקב

אבינו כי על פי דרכו הוא בסכנה והגם שבוודאי היה בטוח בהבטחת הקב"ה, אבל לא נעשה בו שינוי על ידי הבטחה, והוא עשה את שלו להתפלל בעת צרה."

בדרך כלל, אדם רגיל, אם יגלו לו את סופו של התהליך ויבטיחו לו שהישועה בו תבוא, לא יהיה מסוגל להמשיך ולפעול, להמשיך ולהתפלל. אחרי הכל, מדוע יזבז את זמנו במשהו שכבר נקבע? כל עבודתו של האדם נגזרת מהרצון לשפר, הרצון להשפיע על המצב הנוכחי, והידיעה שהדבר הוא ביכולתו לשינוי לטוב או למוטב. אדם המובטח שהדברים עתידים להסתדר לטובה, והוא חווה באופן בהיר לגמרי את הישועה הצפויה, עשוי שלא להרגיש צורך לפעול במציאות. הוא תופס את הודאיות בהצלחתו. מצד שני, יכול להיות שהוא פתאום מבין כמה הוא קטן, כמה הוא באמת לא משפיע על התהליך. יותר מזה, הוא יכול להרגיש שמעשיו באמת אינם יכולים להשפיע בתהליך כל כך גדול.

אם כך הם הדברים, מדוע ממשיך יעקב בעבודתו? נראה שהדבר תלוי במניע לעבודה. בהמשך דבריו, מסביר ה"שפת אמת" את השוני בעבודת בחיר האבות: "זה תלוי בעבודה לשמו ולא לגרמיהו". כלומר, הסיבה שבחיר האבות רואה צורך וחשיבות בהמשך העבודה, זה שהכל היא לשמו. מבחינת האדם הפשוט, אין לכאורה משמעות לעבודה כשהוא בטוח שהישועה תגיע, ולכן אין לו סיבה להשתדל עבודה. אבל כיוון שיעקב עובד זה לשמו יתברך ממש. כאשר אדם, למרות תפיסתו את התהליך ואת מקומו בתהליך, ממשיך לפעול על מנת להוציא את הרצון האלקי אל הפועל, הוא מביע בכך בצורה החזקה ביותר עד כמה חשוב לו שרצון ה' אכן יצא אל הפועל. אין ליעקב עניין בתיקון המציאות למען עצמו, כל עניינו הוא קידום הצורה בה הקב"ה בחר להתגלות בעולם. בשל כך קורה ביעקב תהליך הפוך, ככל שגובר בו הביטחון בישועה, כוחות העשייה שלו מתחזקים יותר ויותר.

6. YAAKOV REPRESENTS THE MIDDLE GROUND BETWEEN TWO EXTREMES

According to the Midrash: "Abraham signifies a mountain, as it says: 'בהר ה' יראה – on the mountain of God shall be seen'; Isaac symbolizes a field as it says: 'ויצא יצחק לשוח בשדה – And Isaac went out to speak in the field'; and Jacob is referred to as a house, as it says: 'ויקרא את שם המקום ההוא בית אל – And I will call the name of that place Beit El.'"

We need to understand what this means, and we also need to understand why Jacob is called "bechir ha-avot" – "the choice one of the patriarchs"? According to the Kabbalah, the three patriarchs symbolize three fundamental aspects of the Sephiroth that are the forms of God's revelation: namely, *חסד*, *גבורה*, *תפארת* – kindness, power, and glory. Abraham signifies kindness and love. Ultimate kindness is extraordinary – when one gives to others with no expectation of getting anything in return. It is beyond the regular topography of life, it bursts forth out of the ordinary, like a mountain rising majestically out of the ground and ascending to great heights – similarly, true kindness transcends the ego, and rises above personal, narrow interests. Meanwhile, Isaac symbolizes ultimate power and strength, which leads to fear and dread, and indeed the idea of the field is that it symbolizes the limitless, borderless power of an open space, wide-open, without any protection.

Both of these attributes represent two extremes. It is natural for each extreme to have a parallel at its opposite end, and indeed, from Abraham, the man who epitomized kindness, emerged Ishmael, who acted in exactly the opposite way to his father Abraham. From Isaac, the man of deep faith and fear of God, emerged the utterly fearless and God-less Esau, the opposite of his father, who feared God and was constantly conscious of the dangers posed by God-denial.

Jacob is symbolized by a home or house – a permanent, stable place where one can live and manage one's life. With all due respect to raw nature, one cannot survive very long without a roof over one's head, whether it is on a mountain or in a field. Jacob's symbolism may be more prosaic, but it is much more practical, much more real.

Actually, if we look at Jacob's life, it seems that he led a very unstable life. He went through a lot of journeys, jolts, hardships and complex events. In which case, how is it suitable for him to be represented by the "bayit" – the steady, stable home? Let's go back and look at the Sephiroth. Abraham and "chesed" are located on the right, while Isaac and "gevurah" are located on the left. Jacob and "tiferet" is a combination of the two and located in the middle. Jacob receives the best of both and merges them into one stable attribute that will outlast him and his family, creating a bayit that will last for eternity.

That is why he is the "bechir ha-avot" – the choice one. In fact, we are told that the first Temple in Jerusalem was Abraham, while the second was Isaac. Both were destroyed. The third temple is Jacob, and it will last forever. The Third Temple will express the "middle line", which merges chesed and gevurah, love and judgment, and it will therefore exist forever, until the nations of the world say, "Let us go up to the mountain of God, to the house of the God of Jacob, and learn from his ways and follow his footsteps." (Micah 4:2)

7. RAV DAVID LANDAU – WHY DID JACOB HAVE SUCH A DIFFICULT LIFE IF HE WAS THE "BECHIR"?

יעקב אבינו נקרא בפי חז"ל "בחיר האבות". "בחיר" - במובן של סיום, סיכום, מסקנה. אצלו הדברים מגיעים להוצאה לפועל, לביצוע ולהגשמה: תחילת הופעתו של ציבור. בית ומשפחה הם ראשית של ציבור. והיה צורך אלוהי שיעקב ירד למצרים אפילו "בשלשלאות של ברזל" - הוא וביתו. ואחר כך יצא ממצרים בתור עם וציבור. יעקב אבינו הוא המסכם והגומר את הקדושה המשולשת של האבות על ידי הופעת הציבוריות והכלליות.

עם זה, כשמתבוננים בגילויים האלוהיים המיוחדים של האבות, רואים את אברהם ויצחק כגדולים ועצומים, ולעומת זאת, יעקב נראה לכאורה "מסכן". בכל פרשיותיו (ויצא, וישלח), מתחילה ועד סוף הכל מלא סיבוכים שאין כמותם. אין אצלו דבר בלי סיבוכים: הלידה, הבכורה, הברכה וכל עסקיו עם עשו, עם רחל, עם לאה, עם לבן, עם דינה, עם יוסף וכו' וכו'.

באופן יסודי ומהותי, אנו שייכים לנפלאות הגבורה הענקית של אברהם אבינו, ולפנימיות עליונות מידת הדין של יצחק אבינו, שהם יסוד לכל הדורות. אולם על גבי זה, אנחנו כולנו מלאי סיבוכים ונפגשים בסיבוכים בכל מהלך ההיסטוריה שלנו. אין להתעלם, להתחמק ולברוח מהם.

באופן כללי, האדם כולו מלא סיבוכים, והעולם כולו מלא סיבוכים. אין לשכוח זאת ולהשתמט. יש מאמר חז"ל על הפסוק: "כי יתן בכוס עינו יתהלך במישרים": שיכור - "כל העולם כולו דומה עליו כמישור". מי שנמצא במצב של שכרות, של טשטוש ובלבול, מתעלם מהסיבוכים שממלאים את העולם, ושוכח שהעולם נמצא במצב של מלחמה.

פגישת הרוחני והחומרי היא מלאה צרות, סיבוכים וסבל. יש לדעת ולהכיר זאת. אבל יש גם לדעת שריבונו של עולם, יוצר האדם, אינו עוזב את האדם והעולם, והוא "הבדילנו מן התועים", ודבר ה' מחנך אותנו ומדריך אותנו ומפיץ אור גם בכל מהלכי הסיבוכים. אין להתעלם מן הסיבוכים, ואין להתייאש מהם. יש המוני סיבוכים, ובתוכם מופיע אור התורה ואור הנבואה. התורה היא המדריכה בתוך כל הסיבוכים. יש להמשיך בגבורה בתוך הסיבוכים, ונצח ישראל הולך ומתגלה דרך כל הסיבוכים.